

ЕЗИКОВА КУЛТУРА / LANGUAGE CULTURE

Владко Мурдаров

ОКОЛО ИМЕНАТА НА СВЕТИТЕ БРАТЯ

Vladko Murdarov

ON THE NAMES OF THE BROTHER SAINTS

The paper addresses the issues related to the graphical presentation and pronunciation of the phrase *Св. св. Кирил и Методий* (Sts Cyril and Methodius).

В последните двайсетина години в българската реч все по-често се налага употребата на графическото съкращение *св.св.* в съчетание с имената на равноапостолите Кирил и Методий. При записването на това съкращение колебание има само при избора на вида на второ *с*, ако съчетанието е употребено самостоятелно, тоест с главна буква в началото – *Св.св.* Обикновено мнозина решават да отбележат равнопоставеността с това, че и в двата случая се пише главно *с*, макар това да не е необходимо. Ставаме свидетели и на изписването „*СВ.СВ.*“, което също не е оправдано, защото при графическите съкращения, а тук става дума точно за такова, не е нужно всички букви да бъдат главни. От престараване след първата точка се оставя и шпация, но и тя не е необходима, защото съкращението трябва да се разглежда като една цялост.

Почти няма колебание при четенето на съкращението *Св.св.* и то съвсем последователно ни се предлага все във вида „*свети, свети*“, тоест пак не се отчита, че става въпрос за отбелязване на едно единно цяло.

Фактът, че има повтаряне на съкратената част *св.*, показва, че с нея се бележи множествено число. Справката показва, че преди години по същия начин се е пишело и *Г.г. Иванов и Стоянов*, което е трябвало да се чете не „*господин, господин Иванов и Стоянов*“, а *господата Иванов и Стоянов*. Ще припомня, че и един особен знак – №, също навремето се е пишел по два пъти, когато се бележи множеството – №№ 5, 7. Същото важи и до днес при употребата на знака §. И при неговата удвоена употреба той се чете не „*параграф, параграф 5, 7*“, а *параграфите 5, 7*.

Всъщност създаването на особените графически съкращения от описания вид не е естествено за нашия език. Те са много малко на брой и се появяват в него под чуждо влияние. Помислете си, че тези съкращения не

са се наложили при други съчетания като *Св. Седмочисленици*, *Св. Четиресет великомъченици* или дори *Св. Константин и Елена*, макар че това би могло да се очаква и някои от престараване действително си позволяват да изберат точно този техен вид.

Мнозина се смущават от факта, че формата *свети*, която в дадения случай с дългата си форма, наследство от по-стар период от историята на езика ни, съвпада с днешната форма на прилагателното за множествено число. Тъкмо за да се избегне това съвпадение при четенето и изговора на съкращението, понякога хората са склонни да четат *св.св. Кирил и Методий* като „*свети Кирил и свети Методий*“ или пък общо – „*светите братя Кирил и Методий*“. Най-правилното обаче е прилагателното име да се употреби еднократно, но в по-особен вид, тоест членувано – не *свети*, а *светите*. Погледнете по-горе, че *господа* или *номера*, *параграфи* също се употребяват членувани.

За съжаление четенето „*свети, свети*“ вместо *светите*, което така допада на много хора със своята екзотичност, говори само за незнание. А щом нещо не се знае, то може да се научи, ако човек има желание за това. В това отношение можеше да се очаква от Българската православна църква също да даде обяснение на особения случай.

✉ Проф. д.ф.н. Владко Мурдаров, Секция за съвременен български език.
Институт за български език „Проф. Л. Андрейчин“ при БАН
бул. „Шипченски проход“ 52, бл. 17, 1113 София, България
balgarskiezik@mail.bg

✉ Prof. D. Sc. Vladko Murdarov, Department of Modern Bulgarian Language.
Institute for Bulgarian Language, Bulgarian Academy of Sciences
52 Shipchenski prohod, Bl. 17, Sofia 1113, Bulgaria
balgarskiezik@mail.bg